

Κώνειο το στικτόν – *Conium maculatum* L.

Γ.Ραφτόπουλος, Φαρμακοποιός, - Μ.Φιλιάνος, Φαρμακοποιός

Ταξινόμηση.

Δικότυλο, της οικογένειας των Σκιαδοφόρων (Umbelliferae).

Όνομασίες(1,2,3,4,5,13,24,25)

Conium maculatum L.

Συνώνυμα: *Cicuta vulgaris major* Park Theat., *Conium* ,Hall Hist, *Conium major* Bauh, *Coriandrum cicuta* Crantz, *Coriandrum maculatum* Roth,

Αγγλικά: Hemlock, poison hemlock, snakeweed, poison parsley, spotted parsley, wool-whistle, St Bennet's herb - Γαλλικά: Ciguë, grande ciguë, ciguë des officines, ciguë commune, ciguë tacheteé. - Γερμανικά: Schierling, Gefleckter schierling.- Ιταλικά: Cicuta maggiore - Ισπανικά: Cicuta, cicuta mayor.- Τουρκικά: Baldiran - Ρωσικά: Boligolow pianistoi - Δανέζικα: Skarntyde - Αραβικά: Shoukaran -Σουηδικά: Sproklig odorf - Ολλανδικά: Dollekrvel, Scheerling - Πολωνικά: Swinia welz - Πορτογαλικά: Ciguda.

Κώνειο το στικτόν, αμάραγος (Μάνη), ασκοτιστάρα (Κρήτη), καρπούσα (Αρβανίτικα), μαγκούτα, καμπουδιά ή τσαμπουδιά (Κύπρος), βρωμούσα, βρωμόχορτο, κικρούτα.

Κώνειο εκ του κώνος = σβούρα. *Maculatum* = στικτόν

Το κώνειο οφείλει το όνομα του στο ρήμα κωνάω που σημαίνει περιστρέφω κυκλικά και τούτο «διά τον ελιγμόν και σκότον τοις πίνουσι γιγνόμενον».

Βοτανική Περιγραφή (1,2,3,4,5,6)

Φυτό ποώδες, λείο σχεδόν χωρίς τρίχες, μεγάλο, με ύψος από 50cm έως 2,5m, μονοετές ή διετές.

Ο βλαστός είναι ισχυρός, ορθός, διακλαδιζόμενος, συνήθως με ερυθροκαστανές κηλίδες προς το κάτω μέρος, κούφιος εσωτερικά, γραμμωτός κατά μήκος εξωτερικά.

Τα φύλλα του είναι έμμισχα, αντίθετα, τα κατώτερα μεγάλα μέχρι 50x40cm με το περίγραμμα τους τριγωνικό, σύνθετα, 2-4 φορές πτεροειδή, μαλακά, χωρίς τρίχες. Με τμήματα λογχοειδή έως δελτοειδή, πτεροσχιδή, χνουδωτά.

Φύλλα περιβλήματος: μόνιμα βράκτεια, βραχέα κατανούonta 0-5-6 στενά τριγωνικά έως ωειδή-λογχοειδή φύλλα, με άκρα που γυρνούν προς τα κάτω, ξηρής μεμβρανώδους υφής.

Περιβλημάτιο εκ 3-6 φυλλαρίων, μονόπλευρα προς το έξω μέρος του μερικού σκιαδίου που φαρδαινουν και συμφύονται στην βάση.

Ταξιανθίες σύνθετα σκιαδία, με 10-20 ακτίνες, στην άκρη και σε μασχάλες του βλαστού, με άνθη μικρά, λευκά χωρίς σέπαλα, που αναπτύσσονται συνήθως τον δεύτερο χρόνο.

Πέταλα αντωειδή, με κορυφή κυρτή προς τον άξονα.

Στύλοι βραχείς, παχείς, διεστώτες.

Καρπός τεφροπράσινος, διαχαίνιο, ωειδής, υποσφαιρικός σχεδόν σφαιρικός, πεπιεσμένος εκ των πλαγίων 2,5-3,5 mm, που διασπώνται σε δύο τεμάχια, με μεριστοκάρπια που είναι ωειδή και φέρουν ανάγλυφες πλευρές κυματοειδείς επαλξωτές

Χωρίς εκκριματοφόρους αγωγούς..

Η ρίζα είναι σαν του φυτού *Pastinaca* (*parsnip*) και διακλαδιζόμενη

Οσμή: Το φυτό έχει βαριά και δυσάρεστη οσμή που γίνεται εντονότερη με την σύνθλιψη των φύλλων των βλαστών και των καρπών. Οσμή σαν από ούρα ποντικών.

Η γεύση των καρπών είναι πικρή και προκαλεί ναυτία.

Εκτός από το είδος Κώνειο το στικτόν (*Conium maculatum*) υπάρχει και το είδος το κώνειο το διεστώς (*Conium divaricatum*). Διετές με βλαστό όρθιο, κυλινδρικό διακλαδούμενο αραιά, με τα κατώτατα φύλλα 2-3 φορές πτεροσχιδή με τμήματα μία φορά πτεροσχιδή, με λοβούς βραχείς. Άνθη λευκά κατά σκιαδίο με 6-10 ακτίνες, με περίβλημα που πέφτει εύκολα από 1-3 φύλλα ή άνευ περιβλήματος., καρπός ωειδής μεριστοκάρπια με πλευρές που δεν έχουν τις πλευρές επαλξωτές. Φύεται σε χέρσους τόπους της ηπειρώτικης Ελλάδος και της Πελοποννήσου.(4)

Το φυτό *Conium maculatum* συγγέεται με διάφορα είδη του γένους *Chaerophyllum* και τα φυτά *Anthriscus sylvestris* Hoffm, *Myrrhis odorata*, *Cicuta virosa*, *Aethusa cynapium*.

Εξάπλωση.(1,2,3,4,5,6,8)

Αυτοφυές κατά μήκος των αγροτικών δρόμων, σε φράκτες, ακαλλιέργητες εκτάσεις, υγρούς και σκιερούς τόπους, ερείπια, απορρίμματα.

Σε όλη την Ελλάδα. Αττική, Μεγαρίδα

Ήταν φυτό πολύ κοινό στην Αττική μέχρι τον προηγούμενο αιώνα και εξακολουθεί να υπάρχει και σήμερα. Ο γνωστός βοτανικός Χελδράϊχ βεβαιώνει πως φύτευε ακόμα και στις αυλές των σπιτιών.

Ο Διοσκουρίδης λέγει ότι «ενεργέστατον είναι το μεγαρικόν, το αττικόν, το εις τη Χίο και την Κιλικία». (5)

Κατά τον Θεόφραστο «άριστο είναι το περί Σούσα Φυόμενο και το εν ψυχρότατοις τόποις». (5)

Ο Π.Γ.Γεννάδιος στο Φυτολογικό Λεξικό του το 1914 αναφέρει τα εξής: Πριν από 35 χρόνια ο Ορφανίδης (βοτανικός) προκειμένου περί του κώνειου έγραφε: « Πρώ τινων χρόνων από την φυλακή του Σωκράτους μέχρι της βάσης του λόφου όπου ευρίσκεται το Θησείο, άφθονα βλάστανε το κώνειο. Αλλά σήμερα σποραδικά μόνο απαντά εκεί. Τούτο συνέβη διότι συνελέγετο απλήστως πριν από την καρποφορία του προς χρήση στα φαρμακεία της πρωτεύουσας. Σήμερα απαντά εις τον ελαιώνα και άλλες τοποθεσίες των Αθηνών...» (5)

Φύεται σχεδόν σε όλη την Ευρώπη εκτός από τον μακρινό έσχατο βορρά, την Ασία την Νότιο Αφρική. Εξαπλώνεται και στην Αμερική από το Κεμπέκ μέχρι την Φλώριδα, καθώς και στις δυτικές πολιτείες των ΗΠΑ και την Χιλή.

Καλλιέργεια (3,6)

Καλλιεργείται με σπόρους που σπέρνονται ενωρίς την άνοιξη. Το Μάϊο τα νεαρά φυτά μεταφυτεύονται σε έδαφος λίγο υγρό και θρεπτικό, κατά προτίμηση αργιλοασβεστούχο και πλούσιο σε αμμωνιακά άλατα. Τα φύλλα συλλέγονται τον δεύτερο χρόνο όταν αρχίζει η άνθιση (Ευρώπη: Ιούνιο, Ιούλιο) και οι καρποί όταν σχεδόν ωριμάσουν.

Η συλλογή γίνεται σε ημέρα ηλιόλουστη, (στην Ευρώπη: Οκτώβριο - Νοέμβριο) ξηρή διότι τότε έχουμε την μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε δραστικά συστατικά. Αμέσως μετά, ξηραίνονται σε μέτρια θερμοκρασία γρήγορα και φυλάσσονται μακριά από το φως και τον αέρα. Να σημειώσουμε εδώ ότι τα αλκαλοειδή του φυτού είναι ουσίες πτητικές, επομένως και η ποιότητα και δραστικότητα της δρόγης μειώνεται με την πάροδο του χρόνου. Όλες οι ανωτέρω εργασίες πρέπει να γίνονται μακριά από τα άλλα φαρμακευτικά φυτά

Δρόγες

Fructus conii, Herba conii, Folia conii.

Η ξηρά πόα είναι απαλή και υγροσκοπική, διαχέει οσμή αηδή και ναρκώδη, ιδιαίτερα όταν τριφτεί. Όταν την μασήσουμε έχει γεύση πικρή. Εάν δεν είναι μαύρη μπορεί να

χρησιμοποιηθεί . Όταν επί ξηρής δρόγης στάξουμε διάλυμα καυστικού νατρίου αναδίδει ζωηρή οσμή κώνειου και αμμωνίας. (23)

Μικροσκοπική εξέταση.

Όλοι οι καρποί των Σκιαδανθών ευρίσκονται στα άκρα των σκιαδίων ανά δύο μεριστοκάρπια, που κακώς μερικές φορές ονομάζονται σπέρματα, διότι πρόκειται για αχαίνια, δηλαδή καρποί που δεν ανοίγουν.

Κάθε μεριστοκάρπιο μετά από εγκάρσια τομή έχει μία πεντάγωνη δομή. Στις κορυφές του πενταγώνου αντιστοιχούν οι αιχμές του μεριστοκάρπιου όπου ευρίσκονται οι ηθμαγγειώδεις δέσμες που μεταφέρουν τους χυμούς. Μεταξύ κάθε αιχμής σχηματίζεται μία μικρή κοιλάδα.

Στα είδη μάραθο, καρώτο, μαϊντανό, άνηθο, κύμινο, σε κάθε κοιλάδα αντιστοιχεί ένας εκκριματοφόρος αγωγός που περιέχει το αιθέριο έλαιο.

Στα είδη γλυκάνισο, αγγελική υπάρχουν περισσότεροι εκκριματοφόροι αγωγοί από τις κοιλάδες. Στον κορίανδρο υπάρχει ημικυκλική παρεγχυματική πλάκα και οι δύο εκκριματοφόροι αγωγοί είναι στην βάση.

Στον καρπό του κώνειου δεν υπάρχουν εκκριματοφόροι αγωγοί ούτε αιθέριο έλαιο αλλά μία στιβάδα σκληρεγχυματική με ειδικά κύτταρα με παχύνσεις σαν πέταλο αλόγου όπου ευρίσκεται η κωνειίνη.

Ιστορία

Γνωστό από πολύ παλιά, φημολογείται ότι χρησιμοποιήθηκε πριν από τους ιστορικούς χρόνους για την θανάτωση των γερόντων των ανικάνων προς εργασία, των αναπήρων και των αρρώστων Κείων (νήσος Κέα = Τζιά).

Το κώνειο της Αττικής και ιδιαίτερα των Μεγάρων θεωρείτο δραστικότερο. Επίσης προτιμούσαν το φυόμενο σε μέρη ψυχρά και σκιερά όπως αυτό της Λούσσης πλησίον της Μαντινείας.

Ο Άπταλος ο Γ' βασιλεύς της Περγάμου καλλιεργούσε το κώνειο μαζί με πολλά άλλα δηλητηριώδη φυτά στον κήπο του. Στην Αθήνα χρησιμοποιείτο για τις ναρκωτικές του ιδιότητες από τους ιεροφάντες, ως αναφροδισιακό.

Ο Ιπποκράτης σε πολλά σημεία των συγγραμμάτων του αναφέρει το σπέρμα του κώνειου ως ναρκωτικό, σε καταπλάσματα, υπόθετα και υποκαπνισμούς.

Τον 3^{ον} π.Χ. αιώνα ο Νίκανδρος το περιγράφει ως εξής στα «Αλεξιφάρμακα»: το δηλητήριο φέρνει σκοτεινή νύκτα «σκοτόεσαν νύκτα», οι άνθρωποι παραλύουν και έρπουν στα χέρια, η αναπνοή τους πιάνεται καθώς φράζει ο λαιμός, τα άκρα παγώνουν και τέλος η ψυχή τους πηγαίνει στον άλλο κόσμο από έλλειψη αέρα λόγω παράλυση της αναπνοής.

Με κώνειο θανατώθηκε και ο μέγας φιλόσοφος Σωκράτης. Τέσσερα χρόνια κατόπιν, αφότου παρακολούθησε μέχρι την φυλακή τον μαθητή του Θηραμένη, συλλαμβάνεται και αυτός (399 πΧ), κατηγορούμενος για ασέβεια και διαφθορά των νέων και διότι αδικεί «τον ήττω λόγον κρείττων ποιών και τους άλλους ταύτα διδάσκων» (Πλάτων, Απολογία, 19).

Στην φυλακή, αφού έμαθε από τον δεσμοφύλακα την ημέρα που έπρεπε να πάρει το κώνειο και τα συμπτώματα της δηλητηριάσεως, έλαβε το φάρμακο με απόλυτη αταραξία και χωρίς καμία μεταβολή των χαρακτηριστικών του προσώπου του.

Ο Πλάτων στον Φαίδωνα μας δίνει με λαμπρό τρόπο την εικόνα της δηλητηριάσεως. Λέει λοιπόν ο Πλάτων:

«Όταν ένοιωσε ο Σωκράτης να βαραίνουν τα σκέλη του ξάπλωσε, στη πλάτη. Έτσι του σύστησε ο δήμιος. Συγχρόνως αγγίζοντας τον, αφού πέρασε λίγος χρόνος, παρατηρούσε τα πέλματα και τα σκέλη. Κατόπιν πίεσε δυνατά το πόδι και τον ρώτησε αν αισθάνεται. Ό δε ουκ Εύη. (Είχε ήδη αρχίσει η νέκρωση των αισθητικών νεύρων από την περιφέρεια) και μετά από αυτό πίεσε πάλι, τις κνήμες και αφού ξαναήρθε μας έδειχνε ότι παγώνει και παραλύει.

Τον άγγιξε και είπε ότι όταν φθάσει (η παράλυση) στην καρδιά τότε θα πεθάνει. Ήδη σχεδόν το πάγωμα είχε φθάσει στο επιγάστριο. Ξεσκεπάστηκε, γιατί ήταν σκεπασμένος και είπε αυτό που ήταν τα τελευταία λόγια «ώ, Κρίτων, τω Ασκληπιώ οφείλομεν αλετρουόνα απόδοτε και μη αμελήσετε.» Έτσι θα γίνουν είπε ο Κρίτων. Μήπως θέλεις κάτι άλλο να μας πεις, τον ρώτησε. Αλλά ο Σωκράτης δεν απάντησε τίποτα.... και τα όμματα έστησεν. Ιδών δε ο Κρίτων συνέλαβε το στόμα και τους οφθαλμούς.

Ο Αριστοφάνης στους «Βάτραχους» στιχ. 186 την ψύξη των άκρων παρομοιάζει με χιόνι.

Ο Θεόφραστος γράφει πως εκχύλισμα από τη ρίζα του κώνειου είναι το ισχυρότερο δηλητήριο και η απαλλαγή (δηλ. ο θάνατος) είναι εύκολη ακόμα και αν δοθεί μικρό καταπότιο. Ο ίδιος επισημαίνει και την συνέργεια με την μήκωνα την υπνοφόρο σε ένα ταχύ και ανώδυνο θάνατο, με μικρή σε όγκο ποσότητα φαρμάκου, παρατήρηση που αποδίδει στον βοτανικό Θρασύα, του 5ου π.Χ αιώνα εκ Μαντινείας «ραδιαν ποιείν και άπνονον την επόλυσιν τοις οποίς χρώμενος κωνεύου τε και μήκωνος και ετέρων τοιούτων ώστε εύογκον είναι και μικρόν όσον δραχμής ολκήν».

Ο Διοσκουρίδης αναφέρει: «Το κώνειο όταν το πιείς προκαλεί σκοτοδίνες και θαμπώματα, ώστε να μη βλέπει κανείς ούτε λίγο, λόξιγκα και παράκρουση του νου και πάγωμα των άκρων. Στο τέλος παθαίνουν ασφυξία με σπασμούς καθώς σταματά ο αέρας στην τραχεία. Αρχικά λοιπόν, όπως και στα υπόλοιπα, θα το αποβάλλουμε με τους εμέτους, έπειτα αφού χρησιμοποιήσουμε καθαρτικό θα αποβάλλουμε αυτό που έχει διολισθήσει στα έντερα και τότε φτάνουμε στην πόση ανέρωτου κρασιού, σαν το καλλίτερο βοηθητικό μέσο, αφήνοντας ενδιάμεσα διαστήματα κατά τα οποία βοηθάει θα δοθεί για πόση, το γαϊδουρίσιο γάλα ή η αψιθιά μαζί με πιπέρι, κρασί και καστόριο. Επίσης ο απήγανος και ο δυόσμος μαζί με κρασί ή μία δραχμή καρδάμωμο ή στύρακα ή πιπέρι μαζί με σπόρο τσουκνίδας και κρασί ή τα φύλλα της δάφνης. Εξίσου και το γαλάκτωμα του σίλφιου με λάδι ή γλυκό κρασί. Και το γλυκό κρασί αν πίνεται σκέτο σε μεγάλη ποσότητα ενδείκνυνται αρκετά.»

Ο Διοσκουρίδης αναφέρει για τις θεραπευτικές ενδείξεις του κωνείου. Γράφει λοιπόν ότι, αφού ξηρανθεί έχει πολλές χρήσεις αναμειγνυόμενο για παυσίπονα κολλύρια , το εκχύλισμα του αν χρησιμοποιηθεί σε κατάπλασμα βοηθάει στον έρπητα και το ερυσίπελας. Βοηθάει επίσης αυτούς που παθαίνουν ονειρώξεις, ενώ αν το κατάπλασμα τοποθετηθεί στα γεννητικά όργανα περιορίζει την επιθυμία. Το κώνειο σταματά το γάλα στους μαστούς, περιορίζει την ανάπτυξη των μαστών στις κοπέλες, ενώ στα αγόρια προκαλεί ατροφία των

όρχεων « ..μαστούς τε εν παρθενία κωλύει αυξάνεσθαι και διδύμοις ατρόφοις ποιεί επί παιδων»

Ο Γαληνός αναφέρει το κώνειο σε πολλά σημεία, το συγκαταλέγει δε στα ψυχρά δηλητήρια, τα φονεύοντα δια καταψύξεως της καρδιάς (XI,596). Μνημονεύει δε «γραία Αθηναίαν η οποία από ελαχίστης δόσεως αρξαμένη ειθίσθη τω φαρμάκω» (XI, 601)

Ο Πλίνιος (XXV,55) περιγράφων το φυτό σημειώνει το δηλητηριώδες του σπέρματος. Και ο Κέλσος αναφέρει το φυτό ως δηλητήριο και ως αντίδοτο αυτού αναφέρει άφθονο άκρατο οίνο μετά πηγάνου (απήγανου) και κένωση του στομάχου δι' εμέτου.(V, 27,12).

Ο Σκριβώνιος Λάργος (κεφ.179) περιγράφων τα συμπτώματα της δηλητηριάσεως, συνιστά καθαρτικά κλύσματα και γάλα όνου.

Πρώτος στη Ελλάδα που ήπια το κώνειο αναφέρεται ο στρατηγός και πολιτικός Θηραμένης, κατά την εποχή των 30 τυράννων, όταν καταδικάστηκε σε θάνατο (404 π.Χ). Ο Θηραμένης ήταν από την Κέα και ήπια με θάρρος το δηλητήριο. Όταν έχυσε τις τελευταίες σταγόνες κατά γης είπε ότι ήσαν για τον αντίπαλο του Κριτία. Οι λέξεις του ήταν προφητικές, γιατί πράγματι μετ' ολίγον φονεύθηκε ο αντίπαλος του και καταλύθηκε η τυραννία των τριάκοντα.

Δεύτερος θανατωθείς αναφέρεται ο Πολέμαρχος, χωρίς μάλιστα να γνωσθεί η αιτία της καταδίκης του, καθώς αναφέρει ο Λυσίας (κατα Ερατοσθ.Χ1,5).

Παρότι η δηλητηριώδης δύναμις του κωνείου ήταν γνωστή από αρχαιοτάτων χρόνων, η χρήση του για την θανάτωση των καταδίκων εισήχθη το 404-403 πΧ. επί 30 τυράννων. Έτσι ο τρόπος του θανάτου κατέστη «πάτριον έθος» (πατροπαράδοτη τακτική) το δε φυτόν μυσαρόν (Πλίνιος XXV,13)

Προς θανάτωση χρησιμοποιούσαν τον οπόν τον λαμβανόμενον δι'εκθλίψεως των σπερμάτων, κυρίως, διότι περιείχε το μεγαλύτερο ποσοστό δραστικής ουσίας (1% κωνειίνη) ενώ ο οπός των βλαστών και των ριζών 0,5%. Η δόση ήταν καθορισμένη και γνωστή στον δήμιο. Συνήθως η δόση ήταν μία ολκή 4,5g. περίπου.

Συχνά όμως αναγκαζόταν να χορηγούν και δεύτερη και τρίτη δόση. Αυτό συμπεραίνεται από τους λόγους του δεσμοφύλακα προς τον Σωκράτη. Αυτός συνιστά προς τον κατάδικο να μην ομιλεί πολύ ζωηρά για να μην θερμανθεί και χρειασθεί να πει διπλή ή τριπλή δόση. Με κώνειο θανατώθηκαν επίσης ο Φωκίων (318 π.Χ) και 4 πολιτικοί του φίλοι, τότε ο δήμιος αρνιόταν να παρασκευάσει την δόση του Φωκίωνα αν δεν ελάμβανε 12 αττικής δραχμάς, την τιμήν της μίας δόσης. Τότε κάποιος από τους παριστάμενους φίλους έδωσε τα χρήματα παρατηρήσας με πικρία ότι «οι Αθηναίοι ουδέ δωρεάν να αποθάνει επιτρέπωσι αυτώ». Στην πραγματικότητα όμως το φάρμακο χορηγείτο δωρεάν στους καταδίκους, απλώς

στην συγκεκριμένη περίπτωση ο δήμιος αρνιόταν με δικά του έξοδα, να πάει στην αγορά να πάρει το κώνειο.

Θανατοθέντες με κώνειο αναφέρονται ο ρήτωρ Αισχίνης (323 π.Χ) διαφθείρας τους δικαστάς σε κάποια δίκη, ο Φιλοποίμων (197 π.Χ.), ο Βρετανικός θανατωθείς από τον Νέρωνα με μείγμα κωνείου και μήκωνος και κατά τους Χριστιανικούς χρόνους ο μάρτυρας Ιουστίνος (167 μ.Χ).

Οι Ρωμαίοι το ονόμαζαν *cicuta* χρησιμοποιώντας αυτό το όνομα για διάφορα δηλητηριώδη φυτά της ίδιας οικογένειας. Το 1541 το όνομα *cicuta* δόθηκε σε άλλο φυτό *Cicuta virosa* και από τον Λινναίο η αρχαία λέξη Κώνειο στο φυτό *Conium maculatum*.(20)

Οι Αγγλοσάξονες το γνώριζαν σαν ένα χρήσιμο φάρμακο.

Στο ισλανδικό χειρόγραφο του Biornsson 1475 μ.Χ που βασίζεται στην λαϊκή γνώση και την χρήση των φυτών της Ευρώπης από τον XI έως τον XIV αιώνα αλλά γραμμένο για τους Σκανδιναβούς (Larsen 48) αναφέρονται τα εξής:

« Η *Cicuta* ...κρύο σαν δηλητήριο. Εάν κάποιος το φάει θα πεθάνει σαν από δηλητήριο. Αλλά όποιος το πιει θα έχει λευκά στίγματα. Και όποιος πάθει κακό πίνοντας το θα πρέπει να πιει γρήγορα ζεστό, δυνατό κρασί. Τα φύλλα όταν συνθλιβονται και ο χυμός θα βοηθήσουν τα μάτια που τρέχουν και το ερυσίπελας. Αν ένα κορίτσι τρίψει τα στήθη της με τον χυμό θα σταματήσει η ανάπτυξη, και αν πάει πάνω στις θηλές τότε θα ξηραθεί το γάλα σε αυτά.

Στα γεννητικά όργανα του ανδρός όταν τοποθετείται ο σπός διώχνει την επιθυμία για γυναίκες. Το κώνειο καθαρίζει την μήτρα όταν είναι να συλλάβει και εμφανίζεται η περίοδος. Συνθλιβόμενο με υδράργυρο και ζωικό λίπος βοηθά στα προβλήματα των ποδιών. (20)

Το 1597 ο John Gerard Βοτανολόγος παρουσιάζει το φυτό *Origanum* σαν αντίδοτο στις δηλητηριάσεις με το κώνειο. Συνεχίζει λέγοντας ότι ο χυμός του κωνείου με κρασί θεραπεύει τα δήγματα των δηλητηριωδών ζώων.

Επίσης κάποτε συνταγογραφείτο σαν φάρμακο για πόνους και κράμπες περιόδου καθώς και σαν κατευναστικό και ηρεμιστικό. (21)

Το 1633 ο Gerarde-Johnson από το Λονδίνο χειρουργός βοτανικός που καλλιεργούσε φαρμακευτικά φυτά αναφέρει την ομοιότητα του κωνείου με το φυτό *Murrrhis odorata*, όπως

προηγουμένως την δράση του κωνείου στο στήθος των γυναικών και τα γεννητικά όργανα των αγοριών , τις απόψεις του Διοσκουρίδη και του Πλίνιου.(20)

Το 1657 ο William Cole στο βιβλίο του “Art of Simpling” αναφέρει ότι, εάν οι όνοι καταναλώσουν μεγάλες ποσότητες κωνείου σύντομα πέφτουν σε ύπνο που θα φαίνονται σαν νεκροί, τόσο πολύ που θεωρήθηκαν πράγματι νεκροί και τους έγδαραν χωρίς να συμβαίνει. Κατά παράξενο τρόπο μερικά πουλιά φαίνεται ότι έχουν ανοσία στους σπόρους του κωνείου, αλλά τα ίδια είναι δηλητηριώδη όταν φαγωθούν.(21)

Τοξικές δόσεις για το άλογο και το βόδι είναι περίπου 2kg νωπό φυτό και 200-250g ξηρού φυτού.

Το 1681 ο Nicolas Culpreger στο πρώτο ιατρικό βιβλίο που κυκλοφορούσε στην Αμερική αναφέρει τους κινδύνους της εσωτερικής χρήσης του κώνειου και ότι όταν χρησιμοποιείται εξωτερικώς μπορεί με ασφάλεια να δίδεται σε ερεθισμούς, όγκους και πρηξίματα σε κάθε μέρος του σώματος. Τα φύλλα συντεθλιμένα τοποθετούμενα στο φρύδι και στο μέτωπο κάνουν καλό στα κόκκινα και πρησμένα μάτια. (20)

Το 1817-20 ο Bigelow (122) στην ιατρική βοτανολογία του που περιλαμβάνει φυτά όπου φύονται στις ΗΠΑ αναφέρει ότι σε μερικές περιπτώσεις το κώνειο είναι χρήσιμο σε συφιλιδικές παθήσεις. Έχει προταθεί σε κοκίτη αλλά θεωρεί ότι δεν είναι ασφαλές φάρμακο για τα παιδιά. Το θεωρεί όμως σπουδαίο για ημικρανίες που δεν είναι κανονικά διαλείπουσες.

Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρει ότι μεγάλες ποσότητες ελήφθησαν χωρίς κανένα αποτέλεσμα λέγοντας ότι αυτό οφείλεται σε πολύ νεαρό φυτό, σε κακή ξήρανση, εξάτμιση των συστατικών, θέρμανση, παλαιότητα.

Το 1820 στο χειρόγραφο No2 της Φυσικής Ιατρικής Edinbrough- Toronto αναφέρονται τα αποξηραμένα φύλλα για ιατρική χρήση, ότι είναι πολύ ισχυρό ναρκωτικό, ότι προάγει την δράση του υδραργύρου σε καταπλάσματα βοηθά οδυνηρά έλκη. Η δόση είναι 2-3 grains.(20)

Το 1828 ο Rafinesque (119) (Medical flora and Manual of medical botany in the United States) αναφέρει ότι: υπάρχουν διάφορα θεραπευτικά φυτά στην οικογένεια αυτή το κώνειο είναι το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο. Η δύναμη του φυτού ποικίλει πολύ ανάλογα με

το που φύεται, το κλίμα, τον χρόνο της συλλογής και τον τρόπο της παρασκευής του φαρμάκου.

Είναι πιο ισχυρό στα ζεστά κλίματα, το καλοκαίρι και όταν είναι σε πλήρη ανάπτυξη.

Τα άτομα είναι περισσότερο ή λιγότερο ευαίσθητα σε αυτό. Προκαλεί ζάλη, ναυτία, ενόχληση στην όραση, λιποθυμία τα οποία συμπτώματα εμφανίζονται μετά από μισή ώρα και παραμένουν μισή ημέρα ή περισσότερο.

Σε μεγαλύτερες δόσεις προκαλεί χειρότερα συμπτώματα ίλιγγο, παράλυση, σπασμούς και θάνατο. Είναι δύσκολο να δηλητηριαστεί κανείς από αυτό το φυτό γιατί έχει πολύ άσχημη οσμή. Παρόλα αυτά έχουν καταγραφεί περιπτώσεις παιδιών που νόμιζαν ότι ήταν μαϊντανός ή η ρίζα καρώτο, οπότε και αρρώστησαν η απέθαναν.

Ποτέ δεν είναι επικίνδυνο (;) σε πολύ μικρές συχνά επαναλαμβανόμενες και σταδιακά αυξανόμενες δόσεις. Είναι επίσης ένα αποτελεσματικό ανώδυνο, αναλγητικό και αντισπασμωδικό χρήσιμο στο να μετριάξει τον πόνο σε οξείες ασθένειες ...όπως καρκίνο, επιληψία, μανία, σύφιλη κλπ. Αλλά σε όλες αυτές της περιπτώσεις δρά σαν φάρμακο που μετριάξει τον πόνο σαν το όπιο από το οποίο είναι προτιμότερο διότι δεν προκαλεί δυσκοιλιότητα.

Αληθινοί σκίρροι* και καρκίνος δεν μπορεί να θεραπευτούν αλλά επίμονοι χοιραδικοί** όγκοι, ή πρησμένοι όρχεις έχουν θεραπευθεί. Στο επώδυνο τικ έχει βοηθήσει ή θεραπεύσει όταν τίποτε άλλο δεν μπορούσε να βοηθήσει. Εκθειάζονται πολύ οι αρετές του κωνείου στον ίκτερο, απομακρύνοντας την κιτρινίλα και να θεραπεύει γρήγορα την ασθένεια αν δεν είναι πολύ πολύπλοκη.

Ο καλύτερος τρόπος χορήγησης είναι τα κονιοποιημένα φύλλα αρχίζοντας με δόση 2-3 grains και αυξάνοντας την δόση σταδιακά. Τα φύλλα πρέπει να διατηρούν το πράσινο χρώμα για να είναι δραστικά. Το εκχύλισμα των σπερμάτων λέγεται ότι είναι ισχυρότερο και προκαλεί ζάλη πολύ γρήγορα. Εξωτερικά έχει χρησιμοποιηθεί σε καρκινώματα, σύφιλη, λέπρα, και αποφράξεις. Το ξύδι και ο χυμός λεμονιού είναι αντίδοτα της δηλητηριάσεως και των υπερβολικών δόσεων.(20)

Ο Gunn (782) 1859-1861 (Νέος οικιακός ιατρικός οδηγός για την χρήση φαρμακευτικών φυτών) προτείνει την χρήση του εκχυλίσματος από τα φύλλα. Θεωρεί ότι το κώνειο είναι ναρκωτικό δηλητήριο που πρέπει να δίδεται σε μικρές δόσεις και με προσοχή. Δρα ειδικά στο νευρικό σύστημα ηρεμώντας τα νεύρα, προκαλεί ύπνο και μειώνει την δράση της καρδιάς. Είναι χρήσιμο σε καρδιακή μεγαλία, ταχυπαλμία, ερεθισμό του οργάνου μετριάζοντας την δράση αυτού του οργάνου.(20)

Κατά τον Fyles 1920 τίθεται το ερώτημα πιο μέρος του φυτού είναι το πιο δηλητηριώδες. Μπορούμε να πούμε ότι όλο το φυτό είναι θανατηφόρο.

Φαίνεται ότι νωρίς το καλοκαίρι οι δηλητηριώδεις ιδιότητες ευρίσκονται στα πράσινα φύλλα και αργότερα στους καρπούς πριν ωριμάσουν. Μικρά παιδιά έχουν δηλητηριαστεί παίζοντας όταν κατασκεύαζαν σφυρίχτρες ή φυσοκάλαμα με τους κούφιους βλαστούς.(20)

Χημικά συστατικά (8,11,12)

Τα σπουδαιότερα συστατικά της δρόγης είναι τα αλκαλοειδή σε περιεκτικότητα 1%. Η σπουδαιότερη και σε μεγαλύτερη ποσότητα είναι η κωνειίνη που είναι μία α-προπυλοπιπεριδίνη. Δεν περιέχει οξυγόνο είναι αλκαλικής αντιδράσεως, υγρή, πηκτική, αποστάζεται μεθ'υδατμών με την χαρακτηριστική οσμή ούρων ποντικών που εμφανίζεται πιο έντονη μετά από προσθήκη διαλύματος KOH οπότε ελευθερώνεται σαν βάση. (Βλέπε τύπους κατωτέρω).

Βιοσύνθεση της κωνειίνης:

Η ουσία σχηματίζεται από τέσσερα οξικά ιόντα. Αυτά παρέχουν ένα πολυκετο-οξύ το οποίο ανάγεται προς 5-κετο οκτανοϊκό οξύ και 5-κετο-οκτανάλη. Η ουσία 5-κετο-οκτανάλη υφίσταται αντίδραση τρανσαμινώσεως με αλανίνη με σχηματισμό της 5-κετο-οκτυλαμίνης. Στην συνέχεια γίνεται κυκλοποίηση που δίδει την γ-κωνειίνη η οποία τελικά ανάγεται και δίδει την κωνειίνη. Η κωνειίνη είναι το κύριο (90%) των αλκαλοειδών του δηλητηρίου. Οι άγουροι καρποί είναι πλουσιότεροι σε αλκαλοειδή (2%) σε σχέση με άλλα τμήματα του φυτού. Τα φρέσκα φύλλα και άνθη περιέχουν αλκαλοειδή σε ποσοστό 0,2%. Η ποσότητα των αλκαλοειδών ταχέως μειώνεται κατά την αποθήκευση. Η κωνειίνη είναι πολύ τοξική. Μία δόση 6-8 φύλλων κωνείου θεωρείται ικανή να επιφέρει τον θάνατο με παράλυση των αναπνευστικών οργάνων.(11) (βλέπε τύπους κατωτέρω).

Η κωνειίνη είναι αλκαλοειδές πηκτικό χωρίς άτομο οξυγόνου (γι αυτό είναι υγρό) ενωμένη μέσα στο φυτό με μηλικό οξύ (σαν μηλικό άλας). Είναι υγρό ελαιώδες ειδικού βάρους 0,87-0,89, άχρωμο ή κιτρινωπό το οποίο μαυρίζει στο φως και στον αέρα και συμπυκνώνεται συν τω χρόνω μεταβαλλόμενο σε ρητίνη και αμμωνία.

Καθιζάνει τα οξείδια των μετάλλων από τα διαλύματα των αλάτων αυτών, όπως κάνει για το οξείδιο του βαρίου και πήζει το λεύκωμα. Είναι προϊόν πολύ πηκτικό διαχέει οσμή

κωνείου διαπεραστική, αηδή, και ναρκωτική που δηλητηριάζει όταν εισπνευθεί πολύ, έχει δριμεία γεύση σαν της νικοτίνης.

Είναι πιο διαλυτή σε ψυχρό νερό παρά σε θερμό, πολύ διαλυτή στο οινόπνευμα, τον αιθέρα, το χλωροφόρμιο, και τα αιθέρια έλαια. Με τα οξέα συντίθεται σε άλατα που δεν κρυσταλλώνουν εύκολα, διαρρέουν (deliquescent) στον αέρα και αποσυντίθενται .

Η κωνειίνη του εμπορίου που δεν είναι χημικά καθαρή ενέχει και μεθυλοκωνειίνη. Αυτή η ακάθαρτη κωνειίνη είναι πιο δηλητηριώδης επί του νωπιαίου μυελού και τον εμποδίζει να παράγει κινήσεις ή η αντανακλαστικά περισσότερο από την καθαρή. Από την αποσύνθεση των δύο αλκαλοειδών γεννάται η διμεθυλοκωνειίνη η οποία σε δόση 4-8 κόκκων θανατώνει τα κουνέλια και άλλα μικρότερα ζώα με παράλυση των περιφερειακών νεύρων όπως το κουράριο. Η κονυδρίνη κρυσταλλώνει σε άχρωμα λέπια που γυαλίζουν σαν μαργαριτάρια. Είναι διαλυτά στο οινόπνευμα και τον αιθέρα όταν θερμανθεί με ανυδρίτη του φωσφορικού οξέος παράγει απλή κωνειίνη και νερό. Μυρίζει όπως το κώνιο και δρα σαν την κωνειίνη αλλά ασθενέστερα. (23)

Ο καρπός στο παρελθόν χρησιμοποιείτο σαν αντινευραλγικό φάρμακο σήμερα πρέπει να γνωρίζουμε το φυτό για την τοξικότητα του. Διότι 5-8g φύλλων μπορούν να προκαλέσουν τον θάνατο ενήλικος.

Η κωνειίνη προσδιορίστηκε στα πτητικά προϊόντα που παράγει το σαρκοφάγο φυτό *Sarracenia flava* όπου μερικά νανογραμμάρια μπορούν να φονεύσουν ένα μυρμήγκι.

Ο ώριμος καρπός περιέχει 1-3% αλκαλοειδή που βρίσκονται στο επικάρπιο και το ενδοκάρπιο κυρίως κωνειίνη. Η γ-κωνικεΐνη που είναι 6-8 φορές δραστικότερη ευρίσκεται κυρίως στο υπόλοιπο φυτό κυρίως όταν είναι σε νεαρά ηλικία.

Το σπέρμα δεν περιέχει αλκαλοειδή. (12)

Η γ-κωνικεΐνη έχει δομή όπως η κωνειίνη αλλά ακόρεστη.

Τα οξυγονούχα στερεά αλκαλοειδή την κωνυδρίνη και την ψευδοκωνυδρίνη που περιέχουν αλκοολομάδα: N-μεθυλοψευδοκωνυδρίνη, κωνιδρινόνη, N-μεθυλοκωνειίνη

Αιθέρια έλαια σε μικρή ποσότητα όπου το μεγαλύτερο ποσοστό είναι το μυρκένιο.

Φαρμακολογικές ιδιότητες – Τοξικολογία και χρήσεις.

Το κώνειο είναι το δηλητήριο με το οποίο θανάτωσε η πολιτική αγνωμοσύνη δύο ευγενέστατους άνδρες στην παλαιά Αθήνα, τον Σωκράτη και τον Φωκίωνα. Την δύναμη την έχει λόγω της κωνειίνης που ευρίσκεται στα σπέρματα του κωνείου. Στην ξηρά πόα άλλοτε είναι πολλή και άλλοτε ολίγη. Από τα εκχυλίσματα ελλείπει σχεδόν παντελώς διότι εξατμίζεται εύκολα.

Η δράση της κωνειίνης: Η κωνειίνη μαζί με το υδροκυανικό οξύ και την νικοτίνη είναι το δραστικότερο των φυτικών δηλητηρίων. Παρ'όλο που είναι πολύ δραστική αναπτύσσει ενέργεια που ποικίλει, διότι είναι πολύ πηχτική και ότι μένει και αυτό εξατμίζεται χάνοντας έτσι ένα μέρος της δύναμης της.

Όταν ο Schorff ενστάλλαξε 3 σταγόνες στο μάτι κουνελιού από παλιά κωνειίνη, δεν παρατήρησε τίποτε ούτε στο μάτι ούτε στο ζώο. Όταν για δεύτερη φορά ενστάλαξε 3 σταγόνες πρόσφατη κωνειίνη στο μάτι του κουνελιού, τότε το φόνευσε σε 7 δευτερόλεπτα με συνολικούς σπασμούς. Ο κερατοειδής θολώθηκε αμέσως σαν να ήταν με υδροκυανικό οξύ ή άλλο καυτήριο με άμεση πήξη του λευκώματος.

Επάνω στο υγιές δέρμα και περισσότερο όταν είναι γυμνό ή σε βλεννογόνο ή κωνειίνη προκαλεί υπεραιμία και πόνο, αργότερα αναισθησία και νάρκη στον τόπο της προσβολής και από εκεί διαχέεται γρήγορα στο σώμα. Αλλά οι ατμοί όταν εισπνευθούν γρήγορα και βέβαια δηλητηριάζουν, και το δηλητήριο βρέθηκε στο γάλα, στα ούρα, τον σπλήνα, τους πνεύμονες, το αίμα και τους βλεννογόνους.

Λαμβανόμενη έσωθεν σύμφωνα με πειράματα του Schorff στους μαθητές του με ποσότητες 0,0003-0,0005 του γραμμαρίου (3/5 – 5/50 του κόκκου) διαλελημένα σε 30 σταγόνες οιοπνεύματος προκάλεσε πολύ καυστική δριμύτητα, ψύξη στον φάρυγγα και σιελόρροια. Τα επιθήλια της γλώσσης απολεπίστηκαν κατά τόπους, ή γλώσσα έγινε αναισθητη και σχεδόν παράλυτη, μετά 3 λεπτά της ώρας το πρόσωπο και η κεφαλή θερμάνθηκαν πολύ, βάρυνε η κεφαλή και ζαλισμένη κατέστη ανίκανη να σκεφθεί, προκάλεσε πολύ υπνηλία και της ψυχής δυσκολία.

Η όραση αμβλύθηκε μέχρι συγχύσεως των αντικειμένων, ή ίρις διεστάλει, τα αφτιά φάνηκαν σαν να είχαν σφραγισθεί με βαμβάκι, αμβλύθηκε η αφή, και εμφανίσθηκε μυρμηγγισμός σε όλο το σώμα. Οι δυνάμεις χάθηκαν, η κεφαλή κατέπιπτε σαν από νάρκη

βαθιά, τα χέρια κινούνταν με πολύ κόπο και τα πόδια τρίκλιζαν ή σύρονταν κατά την βάδιση. Έτρεμε ελαφρά όλο το σώμα με σπασμούς επώδυνους των γαστροκνημίων και των μυών των χεριών, μάλιστα όταν δοκίμαζαν να κάνουν βιαστικές κινήσεις. («...και Σωκράτης για λίγον διαλυτών εκινήθη....»).

Στην κοιλιά συνέβησαν διαταραχές παντού, ρεψίματα, γουργουρητά και αέρια ίδρωσαν πολύ τα άκρα των δακτύλων και ύστερα όλη η παλάμη. Όλο το πρόσωπο ωχρίασε και ριτίδιασε. Τα χέρια πάγωσαν και κοκάλωσαν. Οι σφυγμοί στην αρχή είχαν επιταχυνθεί ύστερα όμως αραίωσαν και έγιναν μικροί και ασθενείς, η αναπνοή διεκόπητο συχνά, τέλος επήλθε ύπνος βαθύς και κωματώδης από τον οποίο την επομένη οι μαθητές του ξύπνησαν σε κακή κατάσταση πολύ εξασθενημένοι. Η τλαιπωρία του σώματος πέρασε μόλις την τρίτη ημέρα.

Τα ίδια παρατήρησε και ο Hertvig μισήν ώρα μετά την λήψη της κωνειίνης τόσο πολύ χάθηκαν οι μυϊκές δυνάμεις που με κόπο μπορούσε να κινήσει τα χέρια και τα πόδια και οι βολβοί των ματιών είχαν παγώσει στις κόγχες τους. Τα δε βλέφαρα βάρυναν σαν να υπήρχε νυσταγμός ακατανίκητος, πάντως ο εγκέφαλος διέμεινε διαυγής και σε εγρήγορση. Όταν δε έλαβε περισσότερη κωνειίνη ο ίδιος ο Hertvig έπαθε ζάλη, ταχύπνοια και μεγαλύτερη απώλεια των δυνάμεων.

Τα πειράματα που έγιναν πάνω σε ζώα δείχνουν ότι κατ' εξοχήν παραλύουν τα σκέλη. Τα ζώα κινούνται δύσκολα και όταν είναι ορθά πέφτουν σαν παράλυτα.

Εάν εγχυθεί το φάρμακο στην άνω μοίρα του κορμού και περιδεθεί η κοιλιακή αορτή για να μην φθάσει το αίμα προς τα οπίσθια σκέλη, τότε δεν παραλύουν τα οπίσθια σκέλη. Πράγμα που δείχνει ότι η παραλυτική δράση συγκεντρώνεται στην περιφέρεια, ούτε στον νωτιαίο μυελό ούτε στον προμήκη.

Εάν σε βατράχια εγχυθεί λίγη κωνειίνη τότε γίνονται βραδυκίνητα και νωθρά. Εάν δοθεί περισσότερο από μία σταγόνα, μετά από 1 ή 2 λεπτά της ώρας παραλύονται τα σκέλη σαν από το κουράριο, ενώ η καρδιά εξακολουθεί να κινείται ρυθμικά. Η αναπνοή γίνεται ανώμαλη και σταματά όπως και οι λεμφικές καρδιές (των βατράχων) Οι βάτραχοι ουδέποτε καταλαμβάνονται από σπασμούς αλλά πάσχουν από σπασμούς κλωνικούς μόνο τα θερμόαιμα ζώα.

Εάν η δηλητηρίαση είναι ασθενής η αναπνοή γίνεται δύσκολη, ασθμαίνουσα και ταχεία και καμιά φορά δεν μεταβάλλεται .

Εάν όμως η δράση είναι πιο βίαιη η αναπνοή επιβραδύνεται και εάν τα πράγματα οδεύουν προς τον θάνατο τότε η αναπνοή βραδύνεται ακόμη περισσότερο, οι καρδιακές

συστολές γίνονται ταχείες αλλά ασθενείς και μόλις αντιληπτές. Η ίρις διαστέλλεται τελείως, το αίμα παγώνει, το ζώον πέφτει σε κώμα και πεθαίνει από ασφυξία και άπνοια.

Εάν πάνω σε μία νευρική ίνα στάξουμε σταγονίδιο κωνειίνης διαλύεται ο μυελώδης άξων και αφανίζεται η περιφέρεια της ίνας, διαλύεται και μαυρίζει. Εάν στάξουμε το σταγονίδιο πάνω στις μυϊκές ίνες αυτές καταστρέφονται, κόβονται και τα τεμάχια διογκώνονται.

Εάν το σταγονίδιο το στάξουμε σε αίμα, τα αιμοσφαίρια και μάλιστα οι πυρήνες αυτών διογκούνται και συγχέονται σε μία μάζα. Τα ίδια συμβαίνουν και με τους βλεννογόνους. Από αυτό προέρχεται και η ακαριαία θόλωση του κερατοειδούς.

Όταν εγχυθεί στο δέρμα τα τριχοειδή παραλύουν και διευρύνονται, το αίμα ακινητοποιείται και γίνεται μελανό. Σχηματίζονται στον τόπο της ενέσεως και γύρω γύρω μελανές εκχυμωτικές κηλίδες.

Κατά τις δηλητηριάσεις βοήθημα είναι η κένωση του δηλητηρίου με πλύσεις του στομάχου και η τεχνητή αναπνοή. Κατά της υπεραιμίας του εγκεφάλου κρύες κομπρέσες και κλύσματα με ξύδι. Σαν χημικά αντίδοτα είναι τα δεψώδη (ταννίνη) και το ιωδισμένο ιωδιούχο κάλιο (Solution de Bouchardat) και κατά της παραλύσεως η στρυχνίνη. Εάν η δηλητηρίαση έγινε με κωνειίνη ο θάνατος επέρχεται τόσο γρήγορα (σε 10-15 λεπτά) ώστε κάθε βοήθεια είναι ανέφικτη.

Η νεκροτομή του θανατωθέντων ζώων ½ ώρα μετά τον θάνατο στο στομάχι και τα έντερα σπάσιμο των αγγείων και εκχυμώσεις, στα έντερα βλέννα παχιά και ερυθρόμαυρη, μεγέθυνση του ήπατος και συμφόρηση με αίμα. Το περιεχόμενο της καρδιάς (βατράχια) είναι διογκωμένο, ο δέξιος κόλπος λειτουργούσε κανονικά, ο αριστερός πάνα ακίνητος, το αίμα του δεξιού κόλπου είναι ποώδες, ερυθρόμαυρο και δεν φαίνεται να έχει χάσει την οξειδωτική του ικανότητα. Οι μήνιγγες είναι λίγο διογκωμένες, ο εγκέφαλος γεμάτος αίμα κυρίως επάνω στη φαιά ουσία. Η γλώσσα είναι ερυθρά χωρίς επιθήλια στο σημείο που έπεσε η σταγόνα της κωνειίνης και οι γευστικές θηλές προεξέχουν. Τα ούρα κανενός από τα δηλητηριασμένα κουνέλια δεν μύριζε κωνειίνη. Η πύα και τα σπέρματα του κωνείου ενεργούν κατά τον ίδιο τρόπο αλλά ασυγκρίτως ασθενέστερα.

Πως ενεργεί το κώνειο: φαίνεται ότι κατ' εξοχήν παθαίνει το νευρικό σύστημα προπαντός τα νεύρα των κινητικών μυών, πρώτα τα περιφερειακά και ύστερα τα στελέχη τελευταία του νωτιαίου μυελού. «ο δε Σωκράτης, επειδή βαρύνεσθαι έφη τα σκέλη, κατεκλίθη ύππιος» (Φαίδων Κεφ.66) Οι ίνες των μυών δεν έχουν την συνήθη ερεθιστικότητα ούτε ο νωτιαίος μυελός την αντανακλαστική δύναμη. Γι' αυτό πρό του θανάτου συμβαίνουν πολλές φορές σπασμοί και βαθύ κώμα. Αφού οι σπασμοί δεν σταματάνε με την τεχνητή αναπνοή δεν

είναι αποτέλεσμα της άπνοιας αλλά συνέπεια του ερεθισμού του νωτιαίου μυελού αλλά όμως στο τέλος παραλύει και ο νωτιαίος μυελός...

Όλοι οι πειραματιστές συμφωνούν ότι ουδέποτε καταλύεται η κινητική δύναμις του νωτιαίου μυελού προτού καταργηθεί τελείως η ζωή των περιφερειακών νεύρων. Τότε μαζί με τις κινητικές ίνες παραλύουν πιο αργά οι αισθητικές. Από εκεί προέρχεται η αναισθησία του δέρματος και η άμβλυση της αφής και των άλλων αισθήσεων.

Εφόσον η παράλυση προχωρεί προς τον προμήκη παραλύονται και τα κινητικά κέντρα του κυκλοφορικού και του αναπνευστικού κατά τον ίδιο τρόπο που δρα η νικοτίνη γι αυτό συμβαίνει η επιβράδυνση των σφυγμών, η εξασθένηση της αναπνοής και αραιώση της το ρυτίδιασμα και η ψύξη του δέρματος που ανεβαίνει σιγά σιγά από τα πόδια προς τον κορμό, η ακατανίκητη και μολύβδινη βάρυνση των σκελών, όπως γράφεται για τον Σωκράτη στον Φαιδωνα. Η ίρις διαστέλλεται από παράλυση του κινητικού νεύρου του οφθαλμού. Η διάνοια μένει καθαρή (ο Σωκράτης λίγο πριν το τέλος παρήγγειλε να θυσιάσουν στον Ασκληπιό ένα πετεινό..)

Όταν το φάρμακο χρησιμοποιείται επί μακρό χρονικό διάστημα προκαλεί μείωση της έκκρισης του γάλακτος και του σπέρματος, διότι προκαλεί ατροφία των μαστών και των όρχεων. Χρησιμοποιείτο από του Αιγυπτίους ιερείς στη αρχαιότητα σαν αναφροδισιακό και ενώ ελαπώνεται η γενετήσια ορμή, αυξάνεται ο όγκος του σώματος όπως στους ευνούχους. Η κωνείνη όπως και η νικοτίνη συγκαταλέγονται στα γαγγλιοπληγικά φάρμακα.

- Περίληψη
- A) Χάνονται οι μυϊκές δυνάμεις
 - B) Αμβλύνεται η περιφερειακή αίσθηση
 - Γ) Η ανακλαστική δύναμη του νωτιαίου μυελού προκαλεί ακούσιο τρόμο και σπασμούς
 - Δ) Επέρχεται νάρκη εγκεφαλική και ύπνος.

Αποδείξεις . (Πρόκειται για πειραματισμούς (proovings) επί υγιών ατόμων υπό στενή ιατρική παρακολούθηση με σκοπό την καταγραφή των συμπτωμάτων που προκαλεί η δρόγη και την περαιτέρω δυνατότητα χρήσης της σαν ομοιοπαθητικό φάρμακο. Το σύνολο των συμπτωμάτων συνήθως διασταυρωμένων αποδείξεων συνιστά την ομοιοπαθητική φαρμακογνωσία *Materia Medica*)

A. «Αφού έλαβα ποσότητα Ξ_{ij} (3 dr = 11,66g) από «succus conii» της British Pharmacopoea, βγήκα έξω να περπατήσω, και μετά από $\frac{3}{4}$ της ώρας μετά την λήψη του

φαρμάκου ένιωσα έντονα ότι δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν οι φτέρνες μου. Επρόκειτο για μία ξεκάθαρη εξασθένηση της κινητήριας δύναμης. Ένιωσα σαν να μην μπορούσα να δώσω στον εαυτόν μου την εντολή «προχώρα». Αίσθημα σαν ξαφνικά το φάρμακο να με κυριεύσει, αφού βάδισα άλλα 800 μέτρα με το ανωτέρω αίσθημα πολύ έντονο, μόλις έβαλα το πόδι στο ξυστήρι (στο κατώφλι για το καθάρισμα των παπουτσιών από τις λάσπες) το άλλο πόδι έτρεμε και ήταν σχεδόν αδύναμο να με βαστάξει, ένιωθα οι κινήσεις μου να είναι αδέξιες, και μου φαινόταν ότι πρέπει να καταβάλω προσπάθεια για να τις ελέγξω. Την ίδια στιγμή ένιωθα μία βραδύτητα στην προσαρμογή του ματιού, με καλή όραση για σταθερά αντικείμενα, αλλά για κινούμενα αντικείμενα μία ασάφεια και θαμπάδα στην όραση που προκαλεί κάποια ζάλη. Μετα από μία ώρα τα συμπτώματα αυτά γρήγορα εξαφανίστηκαν αφήνοντας με καλά όπως πριν».

Β. Τα ακόλουθα αποτελέσματα παρήχθησαν κατά την διάρκεια ανάπαυσης $\frac{3}{4}$ της ώρας μετά από την λήψη 5 $\frac{1}{2}$ dr.(=21,30g) οπού. Όταν σήκωνα το βλέμμα από το κοντινό στο πιο απομακρυσμένο αντικείμενο, η όραση ήταν συγκεχυμένη και προκαλείτο ξαφνικά ζάλη. Αλλά όση διάρκεια τα μάτια μου ήταν εστιασμένα στο συγκεκριμένο αντικείμενο η ζάλη εξαφανιζόταν και η διακριτική οπτική ικανότητα της όρασης και για τα μικρότερα ακόμα αντικείμενα δεν ήταν εξασθενημένη. Αλλά όλα γίνονταν θολά και ασαφή με ζάλη, όταν κατεύθυνα τα μάτια σε ένα άλλο αντικείμενο πράγμα που συνεχιζόταν μέχρι το βλέμμα να ακουμπήσει ασφαλώς πάνω σε ένα άλλο αντικείμενο. Δέκα λεπτά αργότερα γενικός μυϊκός λήθαργος με βαριά βλέφαρα και διεσταλμένες κόρες. Η ζάλη και η μειωμένη ισχύ για κίνηση αυξήθηκε για τα επόμενα 15 λεπτά. Αυτές οι επιδράσεις έφτασαν στο μέγιστο τους 1 $\frac{1}{2}$ ώρα μετά την λήψη της δόσης. Στην συνέχεια ήμουν παγωμένος ωχρός και παραπαίων, τρίκλιζα. Ο σφυγμός που είχε από τα συναισθήματα διεγερθεί από τα συμπτώματα που ένιωθα με ξαφνική επιτάχυνση , τώρα ήταν 68, αρκετά σταθερός με αμείωτη δύναμη και όγκο. Τα πόδια φαινόταν σαν σύντομα να γίνονταν πολύ αδύναμα για να με βαστάξουν. Μειωμένη μυϊκή δύναμη σε όλο το σώμα που σημαίνει τέλεια παράλυση των γονάτων και των βλεφάρων .Χρειαζόταν πολύ μεγάλη προσπάθεια να ανοίξω τα βλέφαρα. Το μυαλό μου ήταν καθαρό και ήρεμο ο εγκέφαλος δραστήριος αλλά το σώμα βαρύ έτοιμο να παραδοθεί στον ύπνο. Τα συμπτώματα συνέχισαν στο μέγιστο τους για άλλη $\frac{1}{2}$ ώρα και κατόπιν άρχισαν να φθίνουν γρήγορα και σε 2 $\frac{1}{2}$ ώρες είχαν εντελώς εξαφανισθεί. (Harley, Old veg. Neurotics p.3) (22)

Γ. Άνδρας με μεγάλη μυϊκή ανάπτυξη έλαβε αυξανόμενες δόσεις οπού από ζ_{iij} μέχρι ζ_j (δηλαδή 3dr-1oz = 11,7g έως 31,1g). Κανένα αποτέλεσμα μέχρι την ποσότητα των ζ_{vj} (6dr

= 23,3g) . μετά από 20 λεπτά της ώρας, ξαφνική ζάλη και τέτοια αδυναμία στα πόδια που τον εμπόδιζαν να περπατήσει και τον ανάγκαζαν να ξαπλώσει. Πόνο στα φρύδια και όραση θολή. Μόλις και μετά βίας μπορούσε να ανοίξει τα βλέφαρα που ήταν σαν να τα βάραινε μεγάλο βάρος. Τάση για ύπνο. Σε 20 λεπτά σηκώθηκε να βαδίσει για 1 ½ χιλιόμετρο αλλά με πόδια που τρίκλιζαν πολύ και τα γόνατα να τείνουν να πέσουν προς τα εμπρός. Σε ½ ώρα τα συμπτώματα είχαν τελείως εξαφανιστεί. Σε μία άλλη περίπτωση πήρε ζ_j (δηλαδή 1oz = 31,1g). Ακολούθησαν τα ίδια συμπτώματα αλλά η ζάλη και η αδυναμία εμφανίστηκαν τόσο γρήγορα που χρειάστηκε να κρατηθεί για να μην πέσει. Όλα τα συμπτώματα ήταν πιο έντονα και είχαν μεγαλύτερη διάρκεια. (Harley, Old veg. Neurotics p.3) (22)

Χρήσεις: Εκ του πειραματισμού επί των υγείων συνάγεται και δίδεται για την υπερκινητικότητα των σκελών την υπερευαισθησία του δέρματος και των αισθητηρίων όταν μάλιστα πάσχουν τα αισθητικά και κινητικά νεύρα στην περιφέρεια αλλά και τα στελέχη και ο νωτιαίος μυελός.

Δίδεται σε νευραλγίες του προσώπου (τριδύμου) θωρακικά άλγη και σπαστικό βήχα, σε υπερευαισθησίες των οφθαλμών των αυτιών και άλλα άλγη του σώματος που προέρχονται από έλκη και όγκους.

Εσωτερικά και εξωτερικά στα άλγη από καρκίνους. Πιστεύεται μάλιστα ότι έχει ειδική ικανότητα κατ' αυτών και των νεοπλασμάτων και ότι προκαλεί την διάλυση και την ατροφία κατά των κακοθών όγκων εάν επιτεθεί δια επίμονης και δια χρόνου. Τώρα δεν πιστεύουν (οι ιατροί) σε καμία βοήθεια από το κώνειο. Τα χρόνια του Ιπποκράτη πίστευαν πολύ στην ικανότητα να διαλύει τους πρησμένους αδένων και για τα όργανα αδενώδη ήπαρ, μήτρα , ωοθήκες , όρχεις και μαστούς . Σημειώνουμε με χαρά ότι ο Schroff με κώνειο πολέμησε για χρονικό διάστημα καρκίνο του μαστού που δεν μπορούσε να εγχειρισθεί, παρατήρησε θεραπεία του έλκους και αναστολή του καρκίνου. Και ο δικός μας Ρεϊγχόλδος διαπίστωσε την ευεργετική επίδραση από την χρήση για σκληρύνσεις μορίων και την βραδεία εμπύηση.

Για τις φυματιώσεις των πνευμόνων θεωρείται αγαθό φάρμακο διότι συνεργεί στην ατροφία των φυματοειδών εξιδρωμάτων, όταν είναι στους αδένες των βρόγχων αλλά και για να καταπραΰνει το βήχα που ακολουθεί τη νόσο. Πρέπει όμως να προσέξουμε να μην πειράξουμε την πέψη και τα όργανα της που ερεθίζονται με υπεραιμία.

Συνηθίζουμε να δίδουμε τα σπέρματα του κωνείου 4-8-10 grains ημερησίως σε γάλα για τον τραχύ βήχα των φυματικών και βλέπουμε καλύτερευση.

Επίσης στις συφιλιδικές εξοστώσεις και στις ρευματικές ψευδοαγκυλώσεις και εν γένει όπου υπάρχουν χρόνια εξιδρώματα που δεν φλεγμαίνουν, στους μαστούς, τους όρχεις, το γόνατο. Δεν έλειψαν οι απόπειρες να δοθεί το φάρμακο κατά των σπασμών του τετάνου και φέρονται παραδείγματα ίασεως τραυματικού τετάνου.

Με περισσότερη επιτυχία θεραπεύονται μερικοί σπασμοί της μήτρας, της κύστης, της ουρήθρας και οι σχετικές σατυριάσεις, νυμφομανίες, και ο σπασμώδης βήχας του θώρακα και ο κοκκίτης, όχι μόνο γιατί καταλύεται η σπαστική δύναμη των μυϊκών ινών, αλλά διότι καταλύεται η υπερευαισθησία του πνευμονογαστρικού κατά τον λάρυγγα και των πνευμονικών κυστίγγων.

Ενδείκνυνται κατά της υπερευαισθησίας και των σπασμών των χοιραδικών και οι προκαλούμενοι από τα εξιδρώματα συφιλιδικοί και ρευματικοί σπασμοί. (23)

Σε κατάλληλες δόσεις, με την οδηγία του ιατρού, το κώνειο αναισθητοποιεί τα αισθητήρια νεύρα (όπως η νικοτίνη και το κουράριο) και μειώνει τους μυϊκούς πόνους σε όλα τα όργανα. Είναι εξ ίσου χρήσιμο στη θεραπεία του άσθματος. Σε μεγαλύτερη δόση ευθύνεται για πονοκεφάλους και θανατηφόρες δηλητηριάσεις. Εξωτερικά χρησιμοποιείται για την παρασκευή αλοιφών και αναλγητικών υπόθετων δραστικών κατά των πόνων του προστάτη, όγκων και νευρικών παθήσεων. (6)

Το κώνειο εισάγεται από την Κίνα στην Ινδοκίνα. Εξωτερικά, χρησιμοποιείται σ'αυτές τις χώρες, κυρίως για την θεραπείες δερματικών παθήσεων, αποφράξεις των αδένων και καρκίνου. Θεωρείται ότι έχει αντισπασμωδικές, κατευναστικές, αντιλυσσικές ιδιότητες. Προτείνεται σαν αντίδοτο στη στρυχνίνη, αλλά οι καρποί, τα φύλλα και η ρίζα είναι δηλητηριώδη. (7)

Η δρόγη (καρποί) έχει αναλγητικές ιδιότητες και χρησιμοποιείται στη θεραπευτική του εκχύλισμα των καρπών και υπό τη μορφή εμπλάστρων επί νευραλγιών και πόνων του καρκίνου. Σε μεγάλες δόσεις η δρόγη είναι λίαν τοξική προκαλούσα το θάνατον δια παραλύσεως του κέντρου της αναπνοής. (8)

Κατευναστικό, ανώδυνο. Τα αλκαλοειδή είναι πολύ τοξικά και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, εφόσον χρησιμοποιούνται κάτω από ιατρική παρακολούθηση. (9)

Χρησιμοποιείται σαν αντιαφροδισιακό φάρμακο. Το δραστικό συστατικό του κωνεινίνη είναι αλκαλοειδές λίαν τοξικό. Περί τα 60mg, δηλαδή μία σταγόνα περίπου, είναι

ικανή να προκαλέσει το θάνατο ενήλικος. Η φαρμακολογική δράσις ομοιάζει προς αυτήν του κουραρίου και της νικοτίνης.(10)

Η κωνειίνη προκαλεί μετά από μία αρχική διέγερση, εμπλοκή της νευρικής μεταβίβασης στο επίπεδο των γαγγλίων και της νευρομυϊκής συνάψεως. Προκαλεί επίσης αναστολή των αντανεκλαστικών του νωτιαίου μυελού.

Η δηλητηρίαση με το φυτό που συχνά μπερδεύεται με το χαιρέφυλλο απαιτεί επείγουσα εισαγωγή στο νοσοκομείο. Τα ζώα είναι περισσότερο ή λιγότερο ευαίσθητα :ο χοίρος είναι πολύ ευαίσθητος, τα άλλα θηλάστικα λιγότερο.

Ο άνθρωπος μπορεί να δηλητηριαστεί τρώγοντας δηλητηριασμένα πουλιά.

Εκτός από την οξεία τοξικότητα σημειώνουμε μία τερατογενή δράση (12)

Άλλες χρήσεις: Τα φύλλα του κωνείου παλαιότερα χρησιμοποιούντο σαν εκχύλισμα σε καταπότη ως αναλγητικό και αντισπασμωδικό. Υπόθετα ή αλοιφή που περιέχει 7% εκχυλίσματος χρησιμοποιήθηκε σαν καταπραϋντικό σε αιμορροΐδες και άλλες καταστάσεις ερεθισμού του πρωκτού. (15)

Φαρμακοτεχνικές μορφές - Παρασκευάσματα – Δοσολογία – Τρόπος χορήγησης

ΠΡΟΣΟΧΗ !!!!!

ΕΠΕΙΔΗ ΕΙΝΑΙ ΑΔΥΝΑΤΗ Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΟΣΕΩΝ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΩ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ, ΝΑ ΑΦΕΘΕΙ Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΟΣΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΡΑΠΟΝΤΑ ΙΑΤΡΟΝ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΗΝ ΕΚΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ.

ΠΡΟΣΟΧΗ !!!!!

ΕΠΕΙΔΗ Η ΔΟΣΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΠΟΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΩ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΑ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΑ ΟΡΙΑ, ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΜΟΝΟ ΛΟΓΟΥΣ.

Αναφέρεται στο British Pharmaceutical Codex 1949 μονογραφία με τίτλο: Conii folium. Εδώ εκτός από την μακροσκοπική και μικροσκοπική περιγραφή ,τα συστατικά, τις νοθείες, έχουμε δοσολογία 0,12-0,5g (φύλλα) και την περιγραφή του εκχυλίσματος:

Εκχύλισμα κωνείου –Extract of Hemlock-Extractum conii BPC 1949.(15)

Παρασκευάζεται από φύλλα κωνείου 1000g

Συνθλίβουμε τα φύλλα σε πέτρινο γουδί και λαμβάνουμε τον σπό, τον θερμαίνουμε σταδιακά μέχρι 55° και διαχωρίζουμε το πρασινόχρωμο υλικό μέρος δια διήθησεως μέσω υφάσματος. Θερμαίνουμε το διήθημα στους 95° και διηθούμε ξανά. Εξατμίζουμε το διήθημα σε ατμόλουτρο μέχρι να γίνει σιροπιώδες. Κατόπιν το αναμειγνύουμε με το πρασινωπό υλικό που διαχωρίσαμε στην αρχή αφού προηγουμένως το διηθήσουμε από μάλλινο ύφασμα και συνεχίζουμε την εξατμηση σε θερμοκρασία που δεν υπερβαίνει τους 60°, μέχρις ότου λάβουμε μαλακό εκχύλισμα.

Δόση: 0,12-,04g.(15)

Βάμμα πόας κωνείου – Tinctura herbae conii maculati. (23)

Παρασκευάζεται δια αναμίξεως με ίση ποσότητα οινόπνεύματος εκθλιβέντος σπού εκ της πόας, περιέχει κωνειίνη και δίδεται σε σταγόνες 10-20 τρις ή τέσσερις φορές την ημέρα, σε γαστραλγία και σπασμωδικό βήχα.

Εκχύλισμα κωνείου Extractum Conii maculati. (23)

Παρασκευάζεται από τον σπό ανθούσης πόας ή κατ'άλλους από μόλις ανθίσασα πόα (όπως και για την ευθάλεια). Μελανό σχεδόν διαλυόμενο στο νερό. Δια πειραμάτων επί πολλών ζώων (ο Orfila κατέπινε προ των μαθητών του 1dr. (1 δραχμή = 3,88g) εκχυλίσματος) αλλά επειδή μπορεί να υπάρχουν και εκχυλίσματα δραστικότερα γι'αυτό να θεωρηθεί η δόση 6-12 κόκκους. Ημερησίως σε καταπότια ή σε διάλυμα. Εξωτερικώς το εκχύλισμα χρησιμοποιείται μαζί με υδράργυρο ή ιωδιούχο κάλιο σε αλοιφές για την διάλυση όγκων 1-2 δραχμ σε μία ουγκιά λίπους (1 ουγγιά = 28,35g)

Αλοιφή κωνείου - Unguentum conii(23)

Παρασκευάζεται δια αναμίξεως ενός μέρους εκχυλίσματος με 9 μέρη κηρωτής αλοιφής. Χρησιμοποιείται προς διάλυση όγκων και κατά νευραλγιών.

Αλοιφή ναρκωτική και βαλσαμώδης του Ελλμονδίου – Unguentum narcotico-balsamicum Hellmondii.

Παρασκευάζεται δι' αναμείξεως λεπτοτάτης κόνεως οξικού μολύβδου 10 μερών με 30 μέρη εκχυλίσματος κωνείου. Προστίθεται κατόπιν 240 μέρη κηρωτής αλοιφής , 30μέρη περουβιανού βαλσάμου και 5 μέρη κροκούχου βάμματος οπίου (Λαύδανον του Sydenham) προς παρασκευήν αλοιφής. Χρησιμοποιείται εις αποθεραπεία καρκίνων καρραιεθέντων δι'αρσενικού

Καταπότια κωνείου - Pilules de ciguë (Storck) (14)

Εκχύλισμα κωνείου μη κεκαθαρμένο 5gram

Κόνις φύλλων κωνείου q.s.

Παρασκευάστε καταπότια του 1 centigr. (0,01g). Ένα έως τέσσερα την ημέρα.

Ιωδιούχα καταπότια κωνείου - Pilules de ciguë iodurées (14)

Εκχυλίσματος οπού κωνείου μη κεκαθαρμένου 5g

Πρωτοιωδιούχου σιδήρου 10g

Κόνεως αλθαίας q.s

F.s.a. πενήντα καταπότια. Λαμβάνονται ένα το πρωί και ένα το βράδυ για την καταπολέμηση των σκιρροειδών ή χοιραδικών όγκων και στην περίπτωση της πνευμονικής φθίσης ένα έως δέκα την ημέρα.

Σπέρματα κωνείου.

Οι Devay και Guillermond χρησιμοποίησαν αυτά τα σπέρματα σε καρκινικές παθήσεις. Εάν, όπως λέμε, η κωνειίνη ή η ουσία από την οποία παράγεται δεν αλλοιώνεται όσον καιρό βρίσκεται μέσα στα σπέρματα του κωνείου , θα ήταν προτιμότερο να χορηγούνται τα σπέρματα. Κρίνεται απαραίτητο να προσδιορίζεται η κωνειίνη που περιέχουν, κατά τρόπο ώστε να μπορούμε να παρασκευάζουμε καταπότια που να περιέχουν πάντοτε την ίδια ποσότητα δραστικού συστατικού.

Οι ακόλουθες συνταγές θα πρέπει να διορθωθούν ανάλογα με τον τίτλο της κωνειίνης. Θεωρούμε ότι 4 δέκατα του γραμμαρίου περιέχουν 1 χιλιοστό του γραμμαρίου.

Καταπότια Νο1: Λάβετε 1g καρπών κωνείου πρόσφατα κονιοποιημένα. Με αυτό και με ικανή ποσότητα σιροπιού και ζάχαρης ετοιμάστε μία μάζα που θα διαιρέσετε σε 100 καταπότια που θα επικαλύψετε με ζάχαρη κατά τον τρόπο παρασκευής των επικαλυμένων σακχαρούχων χαπιών που περιέχουν κάθε ένα 1 εκατοστό του γραμμαρίου καρπό κωνείου (=mg 0,025 κωνειίνης) Αυτός ο αριθμός πρέπει να ταιριάζει σε άτομα που δεν είναι συνηθισμένα σε αυτό το φάρμακο και είναι κάπως ευαίσθητα. Αρχίζουμε με δύο καταπότια την πρώτη ημέρα μέχρι 10,15,20 αυξάνοντας κάθε ημέρα. Οπότε είναι πιο εύχρηστο να χρησιμοποιηθούν τα καταπότια της ακόλουθης συνταγής.

Καταπότια Νο2: Λάβετε 5g καρπών κωνείου πρόσφατα κονιοποιημένα, προσθέσατε σε αυτό ικανή ποσότητα αραβικού κόμμεως και ζάχαρης για να παρασκευάσετε μάζα που θα διαιρέσετε σε 100 καταπότια που θα επικαλύψετε με ζάχαρη. Κάθε καταπότιο θα περιέχει 5 εκατοστά του γραμμαρίου καρπών κωνείου (=mg 0,125 κωνειίνης) (14)

Βρωμιούχος κωνειίνη – Bromhydrate de cicutine (14)

Αυτό το άλας είναι σταθερό, κρυσταλλώνει σε πρισματικές βελόνες άχρωμες. Λαμβάνονται με κορεσμό σε αραιό υδροβρωμικό οξύ. Μπορεί κατά τον Beaumetz να χρησιμοποιηθεί σε σπαστικό βήχα, στο άσθμα, στον κοκκίτη, σε μερικές περιπτώσεις λόξιγκα, σε λαρυγγίτιδα και σπαστική βρογχίτιδα, σε σπαστικές νευραλγίες, σε δυσκολίες στην πέψη, και τους εμετούς. Δόση: 5 έως 10 mg.

Προτεινόμενες συνταγές από τους Dujardin-Beaumetz:

Διάλυμα βρωμιούχο κωνειίνη για υποδερμικές ενέσεις. –Solution de bromhydrate de cicutine pour injections hypodermiques (14)

Bromhydrate de cicutine cristallisé	0,5g
Alcool	1,5g
Eau de laurier cerise	25gram

1g υγρού περιέχει 2 centigr (0,02g). Κρυσταλλικού άλατος , η κάθε σταγόνα περιέχει 1mg. Από του στόματος μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε granules, ή σιρόπι ή διάλυμα.

Σιρόπι βρωμιούχου κωνεΐνης – Sirop de brohydrate de cicutine (14)

Σιρόπι απλό ή αρωματισμένο κατά βούληση 999g

Βρωμιούχου κωνεΐνης 1g

10g σιροπιού περιέχουν 0,01g άλατος ή 1mg καθαρής κωνεΐνης.

Κοκκία βρωμιούχου κωνεΐνης - Granules de bromhydrate de cicutine.(14)

Bromhydrate de cicutine 2g

Sucre de lait & Sirop de gomme q.s. 1000g

Διαιρείται σε 1000 κοκκία. Κάθε κοκκίον περιέχει 2mg άλατος ή 1mg αλκαλοειδούς.

Διάλυμα βρωμιούχου κωνεΐνης – Solution de bromhydrate de cicutine (14)

Bromhydrate de cicutine cristallisé 0,3g.

Eau de menthe 50g

Eau distillée 250g

Μία κουταλιά σούπας περιέχει 0,01g άλατος.

Θα πρέπει να δοθούν συχνές δόσεις κατά τρόπο ώστε π.χ. να δίδονται 10mg (=1 céntigram)

κάθε 2 ώρες και υπό παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.

Διαλυτική αλοιφή - Pommade resolutive (14)

Bromhydrate de cicutine 20centigrm= 200mg

Pommade de concombres 20g

Αναμίξτε χρησιμοποιώντας 2g σε απαλή εντριβή για αρκετή ώρα.

Σε καρκινικούς όγκους και άλλους.

Κατευναστική αλοιφή – Pommade calmante.(14)

Poudre de ciguë 20g

Axonge balsamique 50g

Αναμείξτε. Σε εντριβές σε δόση 10g έως 20g επί χοιράδων με φλεγμονή και στην ασθένεια του Pott (maladie de Pott).

Pommade de Laboulbène (14)

Extrait de suc dép. de ciguë 10g

Αναμείξτε με πολύ λίγο νερό. Αναμείξτε με κηρωτή 40g για συμφορήσεις σε αρθρώσεις , σε άτομα με χοιράδες συγχρόνως με καταπότια κωνείου.

Κατευναστική αλοιφή – Pommade calmante (Rognetta) (14)

Extrait de petite ciguë officinale	4g
Extrait de stramonium	4g
Extrait de Belladonne	1g
Axonge a la rose	30g

F.s.a. Τοποθετείται στον τράχηλο της μήτρας και εντριβές στο υπογάστριο για τον κατάρρου της μήτρας (?)

Έμπλαστρο κωνείου – Emplatre de ciguë (14)

(Στερεοποιημένη τερεβινθίνη)	940g
Λευκής πίσσας	440
Κιτρίνου κηρού	640
Ελαιο κωνείου	130
Φύλλα πράσινου κωνείου	2000
Αμμωνιακού κόμεως	500

Χρησιμοποιείται σαν διαλυτικό (Ancien codex)

Καταπλάσματα κωνείου - Catplasme de ciguë (14)

Κωνείου	50g
Υδατος πηγαίου	1000g

Βράζουμε μέχρι μείωση κατά ένα τέταρτο. Προσθέσετε ικανή ποσότητα άμυλο λιναριού. Σε χοιραδικά έλκη.

Κατάπλασμα κωνείου – Cataplasme de ciguë (Trousseau) (14)

Κόνεως κωνείου	200g
Θερμού ύδατος	q.s.

Επιθέματα στο στήθος σε πνευμονική φθίση.

Δοσολογία (Dorvault)

Κόνις φύλλων

Εφ' άπαξ 0,10g
Ημερησίως 1g

Εκχύλισμα σπού κεκαθαμένου νωπών φύλλων

εφ' άπαξ 0,05g.
ημερησίως 0,25g

Αλκοολικό εκχύλισμα των καρπών:

συνήθης δόση:

Εφ' άπαξ 0,03g
Ημερήσια 0,15g
μέγιστη εφ' άπαξ δόση 0,05g,
μέγιστη ημερίσια 0,20g

Tinctura (Βάμμα ξηρών φύλλων 1:5):

10 σταγόνες εφ' άπαξ έως 50 σταγόνες ημερησίως

Alcoholature (Βάμμα από νωπή πόα):

5 εφ' άπαξ έως 20 σταγόνες ημερησίως

Αιθερικό βάμμα (σπάνιο):

5σταγόνες εφ' άπαξ έως 20 σταγόνες ημερησίως

Δοσολογία: η πόα του κωνείου που είναι παλαιά είναι φάρμακο αβέβαιο διότι έχασε με τον χρόνο και την ξήρανση όλη την πτητική κωνειίνη. Το εκχύλισμα του κωνείου αποβάλλει όταν παρασκευάζεται και χρονίζει το μεγαλύτερο μέρος της δύναμής του.

Έλεγχος του Βάμματος Κωνείου για ομοιοπαθητική χρήση.

Στην μονογραφία συναντάμε εκτός από την περιγραφή της δρόγης τον προσδιορισμό της, την παρασκευή του βάμματος από την νωπή ανθισμένη πόα, χαρακτηριστικά και λεπτομέρειες για την ταυτοποίηση του βάμματος χημικώς και τη δημιουργία έγχρωμων αντιδράσεων. Στην συνέχεια περιγράφεται αναλυτικά χρωματογραφική δοκιμασία και εξέταση στο υπεριώδες φως.

Ομοιοπαθητική *Materia Medica* (26,27,28)

Το κώνειο εισήχθη από το S. Hahnemann και περιλαμβάνει 912 συμπτώματα από πειράματα στον εαυτό του, σε φίλους και από άλλους ερευνητές.

Σύμφωνα με τον Hahnemann, η δράση του κωνείου παρουσιάζει μία δυσκολία όσον αφορά το διαχωρισμό των πρωτογενών και δευτερογενών συμπτωμάτων που προκαλεί. Η πρωτογενής δράση αντιστοιχεί σε μία ακαμψία, συμπύκνωση και σύσπαση των ινών, με πρήξιμο των αδένων και μείωση των αισθήσεων. Σε αυτό θα προσθέταμε και μία φλεγμονή και τούτο εξηγεί γιατί αρμόζει σε επώδυνες παθήσεις των αδένων από χτυπήματα.

Η δευτερογενής δράση αντιστοιχεί στην καταπιεσμένη πλέον ζωτικότητα του οργανισμού με την παρατεταμένη και επαναλαμβανόμενη χρήση του κωνείου σε αυξανόμενες δόσεις με τελική διάλυση των ινών και την πλέον επώδυνη ευαισθησία.

Τα συμπτώματα εμφανίζονται μετά από έκθεση σε κρύο ή χτύπημα όπου οι αδένες αρχίζουν να σκληραίνουν και να πονούν. Το *Conium* έχει συχνά χρησιμοποιηθεί σε παθήσεις των αδένων που σιγά σιγά σκληραίνουν σαν σκίρροι. Έχει πράγματι μια ειδική δράση και φήμη να βοηθά στους παλαιούς σκίρρους και άλλους τύπους όγκων, όπου έχουμε σημαντική βελτίωση και καθυστέρηση της εξέλιξης. Αυτή η δράση μπορεί να είναι σε διάφορα μέρη του σώματος, στο στήθος της γυναίκας, στις ωοθήκες, στους όρχεις κ.λ.π.

Σταδιακή παραλυτική αδυναμία με μεγάλη κόουραση. Πολλά από τα συμπτώματα είναι χωρίς πόνο. Τα συμπτώματα εμφανίζονται και εγκαθίστανται αργά-αργά.

Υστερικές καταστάσεις. Διανοητική, νευρική, μυϊκή αδυναμία, υποχονδρίαση σε άνδρες και γυναίκες μετά από, προς μία τελική κατάσταση ηλιθιότητας, όπου το μυαλό δεν ανταποκρίνεται, σκέπτεται αργά, όπως δεν λειτουργούν και οι μύες του σώματος όταν έχουν κουραστεί.

Τα χαρακτηριστικά διανοητικά συμπτώματα είναι κατάθλιψη, συστολή, σύγχυση, απόσυρση, αποστροφή προς την κοινωνία, φόβος μοναξιάς, μείωση των πνευματικών δυνάμεων και βραδύνοια.

Δυνατοί πονοκέφαλοι με αδυναμία για ούρηση.

Το φάρμακο χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ζάλη που έρχεται όταν ξαπλώνει ο ασθενής, ή όταν κινεί το κεφάλι ή τα μάτια, πράγμα που τον αναγκάζει να είναι εντελώς ακίνητος.

Η πάρεση και η αδυναμία των μυών φθάνει μέχρι τους μύες των ματιών που δεν μπορούν να παρακολουθούν τα κινούμενα αντικείμενα χωρίς να προκληθεί ζάλη.

Στα μάτια βοηθάει σε οφθαλμίες και φωτοφοβίες. Φωτοφοβία και δακρύρροια χωρίς φλεγμονή του ματιού, η ίρις δεν μπορεί να παρακολουθεί τις αλλαγές του φωτός-σκότους. Αδυναμία να σηκώσει τα βλέφαρα.

Πρήξιμο αδένων στο πρόσωπο, κάτω από την γνάθο, στο λαιμό, στο στήθος των γυναικών μετά από μηχανικές βλάβες από χτυπήματα.

Προβλήματα στον οισοφάγο και τον στόμαχο (έλκη, καρκίνος)

Ηπατικά προβλήματα, ίκτερος. Χρόνια διάρροια σε ηλικιωμένους. Διακοπτόμενη ούρηση. Φλεγμονή της κύστης

Μεγάλη σεξουαλική επιθυμία με μερική ή ολική ανικανότητα. Διόγκωση και σκλήρυνση των όρχεων ή της μήτρας και των ωοθηκών , προβλήματα στον τράχηλο. Προβλήματα περιόδου.

Είναι χρήσιμο σε περιοδικό ξηρό βήχα που χειροτερεύει όταν ξαπλώνει, μιλάει και γελά. Άσθμα. Βρογχίτιδα

Αδυναμία στην πλάτη. Ρευματικοί πόνοι, παράλυση και έλκη στα πόδια με βελτίωση όταν αυτά κρέμονται προς τα κάτω. Ίδρώνει πάρα πολύ μόλις πέσει στο κρεβάτι. Το Conium ενδείκνυται σε άτομα ασθενικά και των δύο φύλων, μοναχικά, σε άτομα και παιδιά με τάση για λεμφικά κυρίως προβλήματα.

Τα ανωτέρω είναι μία συντομότερη περίληψη της ομοιοπαθητικής δράσης. Για περισσότερες πληροφορίες (και υπάρχουν παρά πολλές) βλέπε στην ομοιοπαθητική βιβλιογραφία στα συγγράμματα των: Hahnemann, Hering, Kent, Allen, Clarke κλπ.

Επίλογος

Στις μέρες μας η χρήση του κωνείου στην κλασσική θεραπευτική έχει εγκαταλειφθεί, λόγω ίσως της μεγάλης τοξικότητας του και της ανακάλυψης άλλων μοντέρνων θεραπευτικών . Παραμένει η χρήση του, συχνά σε σπάνιες και δύσκολες καταστάσεις, στην ομοιοπαθητική θεραπευτική, όπου εδώ δια των απειροελάχιστων δόσεων έχει λυθεί το πρόβλημα της τοξικότητας.

Τελειώνοντας, θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ένα ερώτημα:

«Μήπως η ομοιοπαθητική θεραπευτική, οι πληροφορίες από την παραδοσιακή χρήση, στο παρελθόν και κατά την αρχαιότητα, έχουν να προσφέρουν κάποιες ιδέες στην έρευνα για τον καρκίνο;»

Σημείωση: Τα ανωτέρω προορίζονται μόνο για πληροφόρηση των επαγγελματιών του κλάδου της υγείας. Κάθε χρήση, λόγω της τοξικότητας, πρέπει να γίνεται μόνον κάτω από αυστηρή παρακολούθηση ιατρού που αναλαμβάνει και την ευθύνη της θεραπείας.

*Σκίρρος= (Squirithe) όγκος καρκινωματώδης, σκληρός, του οποίου η σκληρία οφείλεται στην αφθονία του συνδετικού ιστού.

**Χοιράδες (Scrofulas) κοινώς χελώνια. Με τον όρο αυτόν χαρακτηρίζονταν από παλιά εξωτερικές εκδηλώσεις οφειλόμενες σε φυματίωση ή σε άλλες παθήσεις συγχεόμενες με αυτήν. Ο όρος αυτός θα έπρεπε να εκλείψει καθ' όσον εκτός των γαγγλιακών ή οστικών ή οστεοαρθρικών φυματικών εκδηλώσεων περιλαμβάνει και όμοιες εκδηλώσεις από κληρονομική σύφιλη, μυκώσεις γαγγλιακές ή οστικές και αλλοιώσεις διαπυητικές άλλης φύσης (από οστεομυελίτιδα, πνευμονιόκοκκο, τυφικό βάκιλλο κλπ) Έτσι σήμερα χαρακτηρίζουν κυρίως την λυμφατική κρίση και την προδιάθεση για φυματίωση. Τα χοιραδικά άτομα εμφανίζουν συνήθως αδενοειδείς εκβλαστήσεις με ρινοφαρυγγίτιδα. Σε αυτά επίσης παρατηρείται προδιάθεση εις χείμετρα, ακμή, αμυγδαλίτιδα, ωτίτιδα, επιπεφυκίτιδα, βλεφαρίτιδα και κερατίτιδα, έκζεμα, λύκο, φυματίωση, αδενίτιδα, που μπορεί να διαπυηθεί και να εξελκωθεί (κυρίως χελώνια του τραχήλου).

Βιβλιογραφία

1. Flora Europaea, Vol 2, σελ. 342.
2. The Hamlyn photographic guide to the wild flowers of Britain and Northern Europe, Bob Gibbons & Peter Brough, Hamlyn, p. 168.
3. Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτική Αθηνών, σελ 164.
4. Εικονογραφημένο Βοτανικό- Φυτολογικό Λεξικό, Δημητρίου Καββάδα, Αθηνά. Τόμος Ε', σελ 2228, 2229
5. Π.Γ. Γεννάδιος Λεξικό Φυτολογικό, Αθήνα 1914, Εκδόσεις Ανανατύπωσης Τροχαλία, σελ. 590-591
6. Plante médicinales, Gründ, Paris, Jan Volak, Jiri Stodola, Frantisek Severa.
7. Medicinal Plants of East and South East Asia. Lily M. Perry, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts & London England. p. 415.
8. Μαθήματα Φαρμακογνωσίας, Γ. Φωκά, Θεσσαλονίκη 1977. σελ. 401-404.
9. Potter's New Encyclopaedia of Botanical Drugs and preparations. σελ. 142.
10. Τοξικολογία Γ. Αγιουτάντη Εκδόσεις Γρηγόρης Παρισιάνος, Αθήνα 1978
11. Φαρμακευτικά προϊόντα φυσικής προελεύσεως Gunnar Samuelsson, Πανεπιστημονικές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1996, σελ. 359, 360, 361.
12. Pharmacognosie Phytochimie- Plantes Médicinales, Jean Brunetton, TEC DOC, Londres, Paris, New York, 1993. p. 699-700.
13. Βοτανική Μηλιαράκη, Αθήνα 1925.
14. Bouchardat. Formulaire magistral έτος. σελ 116-118
15. The British Pharmaceutical codex 1949 σελ 269, 1120
16. Μέγα Λεξικό Ιατρικής, Κ.Δ. Οικονομίδη Αθήνα 1929.
17. Φαρμακευτικά Βότανα της Ελλάδας, Ανάση, σελ. 289, 290
18. Διοσκουρίδης Περί δηλητηρίων φαρμάκων, Κάκτος, Αθήνα 1992.
19. Η Αρχαία Ιατρική στη Λαϊκή παράδοση, Αθήνα 1999. σελ 209-212.
20. Medicinal and other uses of North American plants, Charlotte Erichsen-Brown, Dover Publications, Ind. New York.
21. A Biblical herbal Blair Montague-Drake p. 88-89, Earth images Ltd, Australia.
22. A Cyclopaedia of drug pathogenesis, R. Hughes, J.P. Dake. B. Jain Publishers India p. 371-390.
23. Φαρμακολογία Αφεντούλη Αθηνά 1876

24. The flora Homoeopathica. Medicinal plants used as homoeopathic remedies, Edward Hamilton MD, London 1852.
25. Dorvault , L'officine 1910.
- 26 Materia Medica Kent p.467 Jain Publishing,India.
- 27.Dictionary of Practical Materia Medica, J.H.Clarke.
- 28.Materia Medica Pura ,S.Hahnemann
29. Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη.